

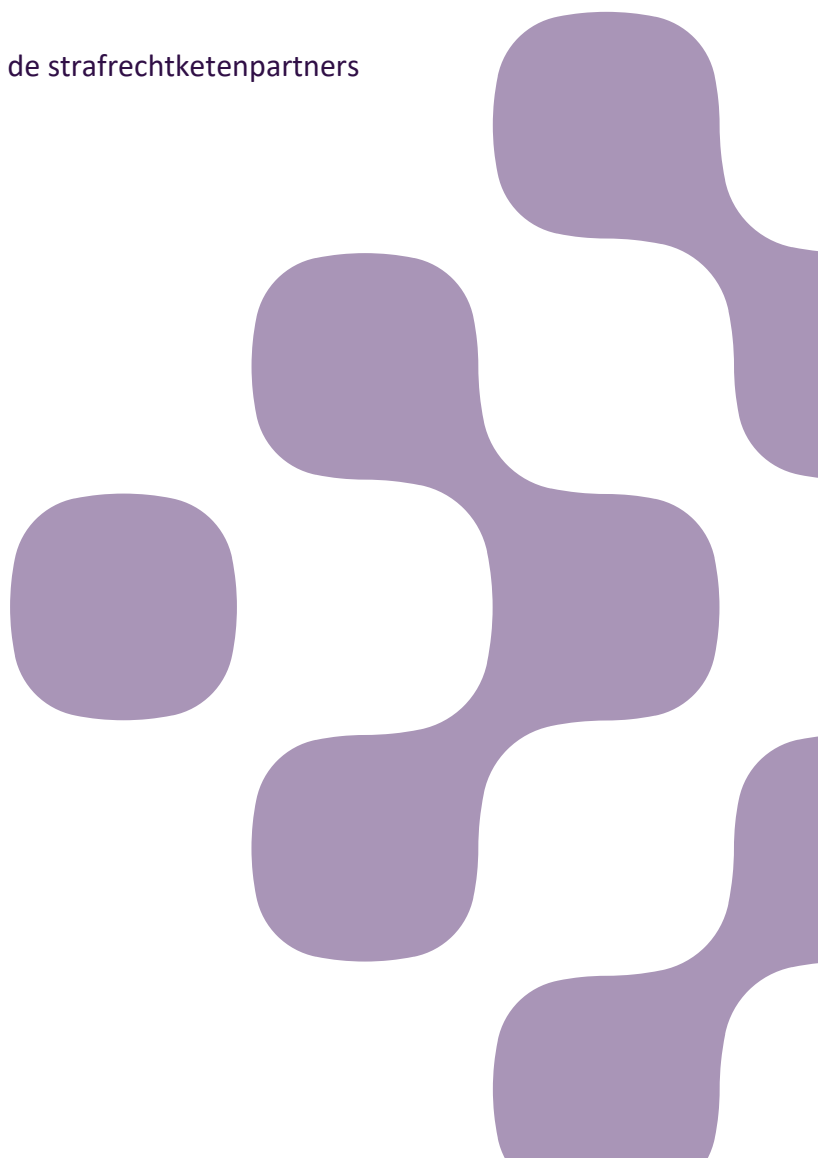

Strafrechtketen

Actieplan versterken ketenaanpak jeugdstrafzaken

Gezamenlijke aanpak jeugdstrafzaken door de strafrechtketenpartners

Directie Strafrechtketen
8-7-2026

Inhoud

Samenvatting	3
Inleiding.....	4
1. Doelstelling	5
2. Probleemanalyse.....	6
2.1 Inleiding	6
2.2 Categorisering van knelpunten	7
2.3 Van knelpunt naar maatregel	9
3. Maatregelen en deelprojecten	11
3.1 Inleiding	11
3.2 Proces & Werkwijze.....	11
3.2.1 Deelproject de-escalatieladder en betekenisvolle interventies.....	11
3.2.2 Deelproject lokale aanpak	13
.....	14
3.2.3 Deelproject planningsproblematiek en zittingsprikker	14
3.2.4 Overige maatregelen 'Proces & Werkwijze'	16
3.3 Ketensamenwerking.....	19
3.3.1 Deelproject monitoring.....	19
3.3.2 Deelproject jeugdexpertise bij een triagemoment aan de voorkant	20
3.4 Capaciteit & prioritering	21
3.5 Cultuur & Leiderschap	23
3.5.1 Deelproject Cultuur & Leiderschap.....	23
3.5.2 Communicatie	24
4. Organisatie	25
4.1 Opdrachtgever	25
4.2 Uitvoering.....	25
4.3 Rol directie Strafrechtsketen.....	25
4.4 Duurzame monitoring van in-, door- en uitstroom, doorlooptijden en voorraden jeugd ..	25
4.5 Periodieke verantwoording	26
4.6. Samenhang met andere trajecten	26
4.6.1 Regionale aanpak door ketencoördinatoren	26
4.7 Randvoorwaarden.....	27
5. Planning.....	28
6. Financiering.....	29
7. Risico's.....	30
Bijlage 1. Addendum prioritering en fasering 2026 (initiatiefase en start uitvoering)	31

Samenvatting

Minderjarige verdachten bevinden zich in een kwetsbare levensfase. Voor hun ontwikkeling is het belangrijk dat er grenzen worden gesteld, maar ook dat zij perspectief krijgen en zich kunnen ontwikkelen. Daarom is het van belang dat een interventie snel volgt op strafbaar gedrag. Anders verliest een interventie zijn pedagogische werking en neemt de kans toe dat jongeren verder afglijden of opnieuw in de fout gaan. De strafrechtketenpartners zetten daarom bij de samenwerking rondom dit Actieplan in op het verbeteren van doorlooptijden. Hierbij staat voorop dat elke minderjarige verdachte de beste interventie krijgt die nodig en geboden is.

De ketenpartners hebben een probleemanalyse gemaakt en op basis daarvan voor elk knelpunt passende maatregelen geformuleerd. Deze maatregelen zijn ingedeeld in vijf categorieën en vervolgens uitgewerkt in zes deelprojecten:

- Proces & Werkwijze (3.2)
 - Deelproject: De-escalatieladder en betekenisvolle interventies (3.2.1)
 - Deelproject: Lokale aanpak (parallel werken en leertafel) (3.2.2)
 - Deelproject: Planningsproblematiek en zittingsprikker (3.2.3)
- Ketensamenwerking (3.3)
 - Deelproject: Monitoring (3.3.1)
 - Deelproject: Jeugdexpertise bij een triagemoment aan de voorkant (3.3.2)
- Capaciteit & prioritering (3.4)
- Cultuur & Leiderschap (3.5)
 - Deelproject Cultuur & Leiderschap (3.5.1)
 - Communicatie (3.5.2)

De aanpak per deelproject vraagt in de eerste fase van het Actieplan om verdere uitwerking. De doelen en concrete maatregelen zijn per fase opgesomd. De ketenpartners gaan bekijken wat mogelijk en haalbaar is in de uitvoering.

Het deelproject 'lokale aanpak' is een sleutelproject omdat een landelijk plan alleen een goede uitvoering kan krijgen als er verbinding is met de regio. Immers, daar moet de uitvoering plaatsvinden. Daarbij is het van belang dat de regio's waar het al goed loopt geen extra maatregelen krijgen opgelegd.

Er wordt een ketenexpertgroep geformeerd die als stuurgroep zal dienen voor het Actieplan, onder opdrachtgeverschap van het Coördinerend Beraad Jeugd.

Inleiding

Het Bestuurlijk Ketenberaad (BKB) heeft in 2024 streefnormen voor de doorlooptijden in jeugdstrafzaken vastgesteld. Deze streefnormen worden in veel gevallen nog niet bereikt. In een enkel geval is de doorlooptijd van een traject in jeugdstrafzaken de afgelopen jaren zelfs toegenomen. Het BKB streeft ernaar om de gestelde normen voor zaakstromen te behalen om daarmee de doorlooptijden te verbeteren en voorraden weg te werken. In 2025 is door het BKB een meerjarenagenda vastgesteld om doorlooptijden te verbeteren. De verbeteraanpak voor jeugdzaken in dit Actieplan is hier onderdeel van.

Het is belangrijk dat de doorlooptijden in jeugdstrafzaken verbeteren. De jeugdstrafrechtketen heeft een pedagogisch uitgangspunt. Wanneer een straf of interventie te laat volgt op een delict verliest deze zijn pedagogische werking. Dat komt doordat de koppeling tussen gedrag en gevolg zwakker wordt. Hierdoor neemt de kans toe dat jongeren verder afglijden of opnieuw de fout ingaan. Het pedagogisch karakter en de effectiviteit van het jeugdstrafrecht neemt hierdoor dus af.

Langdurige onzekerheid leidt tot stress en onduidelijkheid bij jongeren en ouders, tot minder vertrouwen in overheid en rechtspraak, en tot een gevoel van willekeur of afstand. Het gaat daarbij wel om een balans tussen tijdigheid, effectiviteit en kwaliteit. Het is begrijpelijk (en ook goed uit te leggen aan de samenleving) dat sommige zaken een langere behandeltijd vergen, vanwege zorgvuldigheid naar het slachtoffer en verdachte. Daarom gaan de normen niet uit van 100% van de zaken binnen de beoogde doorlooptijd. De focus binnen het Actieplan ligt niet alleen op het behalen van de streefnorm. Maar ook op de vraag hoe organisaties dusdanig kunnen samenwerken zodat ieder slachtoffer en iedere verdachte de behandeling krijgen die nodig en geboden is. En die bovendien (tijdig) recht doet aan de belangen van betrokken partijen.

Versnellen van jeugdstrafzaken is dan ook niet alleen efficiencyvraagstuk, maar een maatschappelijke opdracht om:

- recht te doen aan de ontwikkeling van jonge verdachten;
- bij te dragen aan veiligheid op de lange termijn;
- recht te doen aan het belang van het slachtoffer en bij te dragen aan genoegdoening;
- en vertrouwen in de rechtsstaat te versterken.

Het voorgaande is voor de partijen in de (jeugd)strafrechtketen directe aanleiding om hun aanpak van jeugdzaken te verbeteren. Daarbij richten zij zich zowel op verbeteringen binnen de afzonderlijke organisaties als op de samenwerking tussen organisaties. Deze aanpak, zoals beschreven in dit document, valt uiteen in een gezamenlijke doelstelling (hoofdstuk 1), probleemanalyse (hoofdstuk 2), een hoofdstuk over de te nemen maatregelen en deeltrajecten/projecten (hoofdstuk 3) en een hoofdstuk over de organisatie van deze gezamenlijke aanpak (hoofdstuk 4). Belangrijk is om op te merken dat er in verschillende regio's al aanpakken zijn ontwikkeld op verbetering van doorlooptijden/ketensamenwerking in jeugdstrafzaken. Het doel van dit plan is om best practices tussen regio's uit te wisselen, regio's te ondersteunen en regio's waar nog geen aanpak is richting te geven.

1. Doelstelling

De kern van de opgave is:

Verdachten, slachtoffers en de maatschappij hebben recht op en baat bij een snelle, begrijpelijke en betekenisvolle reactie op strafbare feiten, zodat de verdachten verantwoordelijkheid nemen, kunnen leren van hun fouten en perspectief houden.

Naast het begrijpelijk en betekenisvol afdoen van zaken ligt er een focus op de doorlooptijden. Voor jeugdstrafzaken in de strafrechtketen zijn normen opgesteld door bureau Significant in opdracht van het ministerie van Justitie en Veiligheid, en daarna vastgesteld in het BKB¹. Deze normen betreffen normen voor de gehele ketendoorlooptijd en voor deeltrajecten per strafrechtketenpartner. Ze zijn terug te vinden in het rapport via deze [link](#).

Afgesproken is dat de keten naar het behalen van deze normen toegroeit. Dat wil zeggen: **in 2026 en 2027 wordt 70% van de jeugdstrafzaken afgerond binnen de streefnormen en in 2028 wordt 80% van de zaken afgerond binnen de streefnormen**. Dit plan moet daaraan bijdragen.

Daarbij wordt ook gekeken naar het terugdringen van voorraden. Dit kan voorkomen dat de druk op de strafrechtketen vanaf 2028 verder toeneemt door de combinatie van bestaande achterstanden en de invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering.

¹ <https://www.strafrechtketen.nl/documenten/2024/04/26/advies-doorlooptijden-jeugdstrafrechtketen>

2. Probleemanalyse

2.1 Inleiding

Begin 2026 is de eerste uitgave van de nieuwe monitor doorlooptijden jeugd verschenen. In die monitor wordt gerapporteerd over hoeveel zaken binnen de norm zijn uitgestroomd in een bepaalde periode. Daaruit blijkt dat in 2025 op landelijk niveau de doelstelling (70% van de zaken binnen de norm vanaf juni 2026) in veel gevallen nog niet wordt gehaald.

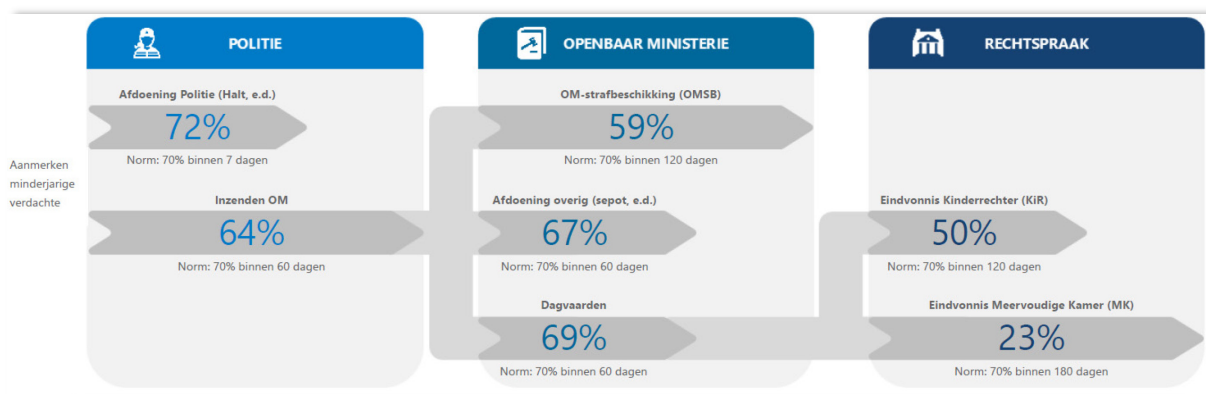
Als we als keten de geformuleerde doelstellingen voor 2026 en 2028 willen behalen, is het dus nodig om maatregelen te nemen. Dit vraagt eerst om het uitvoeren van een analyse rondom de belangrijkste knelpunten die het bereiken van de ambities in de weg staan. Op basis daarvan kunnen we maatregelen formuleren die deze knelpunten wegnemen en een inschatting maken welke maatregel naar verwachting welk effect zal hebben.

Deze knelpuntenanalyse is gemaakt op verzoek van de leden van het Coördinerend Beraad Jeugd (hierna: CBJ). Hiervoor is gebruik gemaakt van onderzoeken die de afgelopen jaren hebben plaatsgevonden rondom dit onderwerp. Gebruik is gemaakt van het rapport Versnellers en Vertragers in de Jeugdstrafrechtketen van bureau Significant uit 2017. Leden van het CBJ geven aan dat de vertragers (en de versnellers) die daarin worden genoemd nog altijd actueel zijn. Ook is gebruik gemaakt van het rapport Doorlooptijden in de Jeugdstrafrechtketen² van bureau Significant uit 2024 en het rapport Pedagogisch uitgangspunt onder druk³ van de Inspectie JenV uit 2024. Daarnaast heeft het BKB een uitvraag aan alle lokale ketenpartners gedaan naar de belangrijkste lokale knelpunten in jeugd- en zedenzaken. Deze uitvraag is uitgevoerd in Q2 2025 en ook meegenomen. Ook is in deze periode onderzoek uitgevoerd door de aanjager Jeugd van de Directie Strafrechtketen (DSK) naar de knelpunten. Deze resultaten zijn meegenomen en er is actief getoetst bij de ketenpartners uit de jeugdstrafrechtketen. Zij hebben ook de impact van de knelpunten op de doorlooptijden bepaald.

Naast deze rapporten is gekeken naar cijfers over de huidige prestaties van de jeugdstrafrechtketen, zowel op totaalniveau als per traject. Deze cijfers zijn te vinden in de eerdergenoemde monitor doorlooptijden jeugd. Een uitgebreide bespreking van deze cijfers vindt hier niet plaats, maar bijgevoegde grafiek (uit 2025) toont hoe de keten presteert.

² [Rapport Significant](#)

³ Rapport Inspectie JenV

Het blijkt dat er vertraging te zien is op het traject "van afdoening OM - eindvonnis Rechtspraak". Op de andere trajecten worden doorlooptijden ook nog niet helemaal gehaald maar is de verbeteropgave kleiner. Logischerwijs ligt er in de opgave om de doorlooptijden te verbeteren daarom een focus op het traject van beoordeling OM tot eindvonnis (MKJ/KiR). Daarmee is echter niet alles gezegd. De grijze gebieden tussen de organisaties zijn nu niet in beeld maar hebben ook grote invloed op de doorlooptijden. Daarnaast kan het wegwerken van oude zaken een vertekend beeld geven. In dit project zullen daarom nog nadere analyses worden gemaakt van het totaal en de deeltrajecten.

2.2 Categorisering van knelpunten

Er zijn knelpunten op het proces en de werkwijze van de ketenorganisaties. Op het gebied van ketensamenwerking liggen er uitdagingen. Maar ook op het gebied van capaciteit en prioritering is er werk aan de winkel. De knelpunten worden daarom op deze drie terreinen gerangschikt. Daarnaast wil de keten in beeld brengen welke cultuuropgave dit plan met zich meebrengt. De knelpunten die afkomstig zijn uit het rapport van Significant zijn alleen geselecteerd als naar de inschatting van Significant de impact op de doorlooptijden 'Aanzienlijk' of 'Hoog' is. De impact is bepaald door de ketenexpertgroep. Het betreft inschattingen van experts, waarvan het gemiddelde is genomen.

2.2.1 Proces & Werkwijze

De knelpunten op het gebied van proces en werkwijze zijn de volgende:

Knelpunt	Plek in de keten	Impact (1-10)
Niet altijd wordt in alle zaken de lichtste afdoening die mogelijk is, toegepast. Daardoor verstopt de strafrechtketen en wordt er een te zwaar middel ingezet in de strafrechtelijke aanpak van jeugdigen.	Triage aan de voorkant, politie, OM, Rechtspraak	7
Er wordt in veel regio's niet parallel gewerkt door ketenorganisaties. Niet parallel werken betekent dat alles sequentieel wordt uitgevoerd. Hierdoor		6

ontstaan onnodige wachttijden bij de uitvoering van taken met een onnodig lange doorlooptijd.		
De hoeveelheid planregels en verhinderingen van procespartijen maakt het vaak lastig dat de VT een MK-zaak snel kan plannen, waardoor zittingen soms niet of slecht gevuld kunnen worden en zittingsruimte verloren gaat.	OM, rechtspraak	7
Afhankelijk van de teamindeling bij de Rechtspraak (familie-Jeugd-straf) zijn jeugdrechters soms onvoldoende flexibel inzetbaar.	Rechtspraak	5

2.2.2 Ketensamenwerking

De herkende knelpunten op het gebied van ketensamenwerking zijn de volgende:

Knelpunt	Plek in de keten	Impact
Er is onvoldoende keteninzicht/ ketencommunicatie op voorraden en doorlooptijden waardoor ontwikkelingen in de ene organisatie niet bekend zijn in (een) andere organisatie(s).	Bij alle ketenpartners	5
Er wordt soms projectmatig of in batches gewerkt zonder elkaar te informeren waardoor niet tijdig geanticipeerd kan worden op pieken en dalen.	Bij alle ketenpartners	4
Communicatie (o.a. naar verdachte en slachtoffer en naar de maatschappij) is vaak niet afgestemd qua boodschap, toon en taal.	Politie, OM en rechtspraak	4

2.2.3 Capaciteit & prioritering

De herkende knelpunten op het gebied van capaciteit en prioritering zijn de volgende:

Knelpunt	Plek in de keten	Impact
Er zijn veel openstaande vacatures in de keten waardoor er vaak minder capaciteit is dan begroot en verwacht. Dit doet zich voor bij sommige GI's, forensische jeugdzorg, politie, Raad voor de Kinderbescherming, NIFP en Rechtspraak.	GI's, forensische jeugdzorg, NIFP, politie, Raad voor de Kinderbescherming en Rechtspraak	7
Pro Justitia-rapportages hebben een lange aanvraagtijd en/of komen te laat.	OM, Rechtspraak, NIFP	7

2.2.4 Cultuur & Leiderschap

De herkende knelpunten op het gebied van cultuur en leiderschap zijn de volgende:

Knelpunt	Plek in de keten	Impact
Sturen op bedrijfsvoering/voorraad/doorlooptijden zit niet goed in de organisatiecultuur en structuur van de verschillende ketenorganisaties.	Bijna alle ketenpartners	7
Bij de terecht aandacht voor kwaliteit is er bij professionals soms een onderwaardering voor snelheid.	Alle ketenpartners	5
Keten is onvoldoende wendbaar en flexibel in het geval van een veranderend zaaksaanbod.	Bij alle ketenpartners	8
Ketenpartners zoeken nog onvoldoende de samenwerking met elkaar op. Als ze dat wel doen, is er niet altijd voldoende oog voor elkaars problemen. Daardoor blijft de bereidheid om elkaar te helpen soms achter, zeker wanneer dit ten koste gaat van het eigen organisatiebelang, maar wel in het belang is van de strafrechtketen als geheel.	Bij alle ketenpartners	7

2.3 Van knelpunt naar maatregel

De categorisering van de knelpunten is voor discussie vatbaar, omdat sommige knelpunten in meerdere categorieën passen. Toch geeft deze categorisering houvast in de uitvoering. Bij de aanpak van de knelpunten is het belangrijk om te onderkennen dat het aanpakken van één knelpunt soms een veroorzaker kan zijn van een nieuw knelpunt. Bijvoorbeeld, als er bewust meer zaken op de kinderrechtzitting worden gezet in plaats van op de meervoudige jeugdkamer, blijven voor de meervoudige jeugdkamer naar verhouding vaak zwaardere zaken over. Daar moet oog voor zijn bij de uitvoering van het Actieplan. Hierbij wordt de impact van de knelpunten en maatregelen op de doorlooptijden gebruikt om de knelpunten te rangschikken in volgorde van uitvoering. De reden hiervoor is dat de knelpunten die het meest impact maken op de doorlooptijden zo de meeste prioriteit krijgen in de aanpak. Daarbij is van belang dat de maatregelen bedoeld om de knelpunten aan te pakken, zijn geselecteerd op basis van impact en haalbaarheid. Soms betekent dit dat voor het grootste knelpunt niet altijd een maatregel met even grote impact beschikbaar is, bijvoorbeeld omdat zo'n maatregel niet haalbaar of voorhanden is.

Uit de cijfermatige analyse van de monitor doorlooptijden jeugd blijkt dat het knelpunt op het traject tussen OM en Rechtspraak het grootst is. Veel opgesomde knelpunten zitten ook juist op dit traject/probleem. Belangrijk is dat daar echt verschil wordt gemaakt.

Gelet op al het voorgaande is een samenhang in de aanpak gewenst. Daarnaast is het van belang dat de doorlooptijden in jeugdstrafzaken zowel landelijk als lokaal worden

aangepakt. Op lokaal niveau bevindt zich de concrete uitvoering van verbetering van werkprocessen, van sturing op doorlooptijden en van betere ketensamenwerking. Maar een landelijke coördinatie en sturing op de lokale aanpakken maakt dat de lokale aanpak *overall* plaatsvindt, *gelijktijdig* plaatsvindt en op *dezelfde processen* plaatsvindt, zodat er echt ook impact wordt gemaakt die landelijk merkbaar is. Overigens kunnen knelpunten per regio verschillen. Daarnaast werken ketencoördinatoren in veel regio's al aan het verbeteren van de doorlooptijden in jeugdstrafzaken (de hierna genoemde maatregelen zijn meestal ook best practices uit regio's). Het implementeren van oplossingen is dan ook (regionaal) maatwerk. Ten slotte is het van belang dat alle ketenpartners meedoen in deze aanpak. Een (strafrecht)keten is zo sterk als de zwakste schakel. Als één organisatie niet meedoet, blijft een bottleneck bestaan of ontstaat een nieuwe bottleneck.

3. Maatregelen en deelprojecten

3.1 Inleiding

Op basis van de knelpunten zijn maatregelen geformuleerd. Deze maatregelen zijn deels afkomstig uit de al eerdergenoemde rapporten en deels geformuleerd door de deelnemers aan de ketenexpertgroep van dit Actieplan. Ook zijn er maatregelen overgenomen vanuit de regio's.

De impact van de maatregelen is bepaald door vertegenwoordigers van de aangehaakte ketenorganisaties. Zij hebben ingeschat welke impact maatregelen hebben en wat de haalbaarheid van de maatregelen is. Op basis daarvan is een prioritering aangebracht.

Knelpunten en maatregelen zijn ingedeeld in de verschillende categorieën. Binnen die categorieën zijn er zes deelprojecten. Het betreft:

- Proces & Werkwijze (3.2)
 - Deelproject: De-escalatieladder en betekenisvolle interventies (3.2.1)
 - Deelproject: Lokale aanpak (parallel werken en leertafel) (3.2.2)
 - Deelproject: Planningsproblematiek en zittingsprikkers (3.2.3)
- Ketensamenwerking (3.3)
 - Deelproject: Monitoring (3.3.1)
 - Deelproject: Jeugdexpertise bij een triagemoment aan de voorkant (3.3.2)
- Capaciteit & prioritering (3.4)
- Cultuur & Leiderschap (3.5)
 - Deelproject Cultuur & Leiderschap (3.5)
 - Communicatie (3.6)

Bij de uitvoering van het Actieplan is het noodzakelijk om te bespreken in welke volgorde de deelprojecten opgepakt kunnen worden, gelet op de draagkracht van de organisaties en de prioritering van de knelpunten en maatregelen. Ook moet er per regio maatwerk worden geleverd.

3.2 Proces & Werkwijze

Organisaties in de strafrechtketen hebben vaak aangegeven dat aanpassing van processen en werkwijzen nodig is om verbeteringen te realiseren. Vaak zijn dit processen op lokaal niveau: daar worden immers de zaken behandeld. Onder deze categorie vallen verschillende knelpunten en maatregelen die vragen om drie concrete deelprojecten en nog enkele losse maatregelen die met enkele gerichte bijeenkomsten met organisaties opgelost dienen te worden.

3.2.1 Deelproject de-escalatieladder en betekenisvolle interventies

Er valt winst te behalen in doorlooptijden en capaciteit als zaken afgewaardeerd kunnen worden van een meervoudige kamerzitting naar een gewone (enkelvoudige) jeugdrechter. Of van een jeugdzitting naar OM-hoorzitting/OM-strafbeschikking. Of als vaker de inzet van herstelrecht wordt toegepast. Uiteraard staan hierin het belang van de

jeugdige en de passendheid en effectiviteit van de maatregel voorop. Het verbeteren van de doorlooptijden is niet het primaire doel. Maar het is wel een helpend en beoogd bijeffect van streven naar een passende en effectieve maatregel. Als dat niet gebeurt, bestaat het risico dat er te zware middelen worden ingezet in de strafrechtelijke aanpak van jeugdigen en dat de strafrechtketen verstopt. Van belang is dat elke jeugdige de interventie krijgt die noodzakelijk is, maar in het kader van het ultimatum remediumkarakter van het (jeugd)strafrecht ook zo licht mogelijk is.

Wat is nodig? De professional moet altijd aansturen op een zo licht mogelijke afdoening of maatregel. Maar soms betreft het toch een zware maatregel. Daar zou dan ook een check moeten plaatsvinden of een Halt-afdoening of andere buitengerechtelijke afdoening zoals Herstelrecht mogelijk is. Triage aan de voorkant via de jeugdtafel kan hier ook leiden tot scherpere keuzes (deelproject 3.3.2). Belangrijk is dat er – ook in het licht van het RSJ (Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming)-advies – betekenisvol wordt afgedaan. Elke jeugdige moet de afdoening krijgen die hij nodig heeft en gelet op de uitgangspunten van het jeugdrecht moet dat de lichtst mogelijke afdoening zijn. Op dit traject is er samenloop met acties van het Directoraat-generaal Straffen en Beschermen (DGSenB) naar aanleiding van het RSJ-advies 'Een nieuw perspectief op buitenstrafrechtelijke afdoeningen voor jeugdigen'. Het Actieplan moet niet in dat vaarwater komen. Om de aanpak concreet te maken moeten best practices uit regio's waar deze werkwijze al succesvol wordt toegepast, worden gebruikt. Voor die regio's is de veranderopgave dan ook kleiner of niet aan de orde. Zij kunnen mogelijk de verantwoordelijkheid nemen om andere regio's te ondersteunen.

Concrete maatregelen

- Er zou een analyse kunnen worden gemaakt (in een regio of meerdere regio's) hoeveel zaken geschikt zijn voor buitenstrafrechtelijke afdoening (BSA) en wel naar de rechter gaan.
- Bestuurlijk commitment in regio's dat er zoveel mogelijk gebruik moet worden gemaakt van betekenisvolle interventies of alternatieve afdoeningen (zoals herstelbemiddeling en mediation), met daarbij uiteraard de focus op een passende aanpak en niet als (primair) doel om doorlooptijden terug te dringen.
- Bijscholen van professionals over wanneer de inzet van buitengerechtelijke afdoeningen en betekenisvolle interventies mogelijk is.
- Duidelijke criteria opstellen voor politie en OM (mogelijk in samenspraak met de Rechtspraak) en vervolgens in een stroomschema weergeven met vragen die een professional zichzelf moet stellen. Hierbij is het wel van belang om te onderzoeken of dit niet conflicteert met de "aanwijzing jeugd" van het OM. Als dat wel het geval is, dan andere wegen zoeken om op dit punt vooruitgang te bewerkstelligen.
- Implementatie (waar nodig!) door het organiseren van regionale ketenbrede sessies.
- Regio's vergelijken o.a. op basis van het dagvaardingspercentage en percentage kinderrechter en meervoudige kamer jeugd. Dit kan in een monitor of eenmalig.

Beoogd resultaat

Gedragverandering bij de professional. Elke professional gaat bij de keuze voor een strafrechtelijke interventie na of een lichtere (of buitenstrafrechtelijke) maatregel mogelijk en passend is.

Plan van aanpak

Het deelproject onder het programma moet monitoren welke acties uit het RSJ-advies komen en aanvullend organiseren wat nodig is.

In samenwerking met

Ook Perspectief Herstelbemiddeling uitnodigen (mediation in strafzaken?).

Wat te doen?

Een actieve rol vervullen bij de vertaling van het beleid naar de regio's.
Opstellen impactanalyse en plan van aanpak.

Samenloop met

RSJ-advies

Risico

'Iedereen' doet dit al!

3.2.2 Deelproject lokale aanpak

Veel acties uit dit Actieplan hebben betrekking op de uitvoering in de regio. Op het gebied van jeugd werken ketencoördinatoren in veel regio's sinds geruime tijd al aan de verbetering van de doorlooptijden. Voor die regio's geldt dat veel van wat in dit plan staat al staande praktijk is. Wat goed werkt in de praktijk kan als voorbeeld dienen voor regio's waar deze ontwikkeling nog minder ver is. Zo is in sommige regio's een verbetering in de doorlooptijden gerealiseerd door meer parallel te werken. Immers, als alle ketenpartners hun werkzaamheden na elkaar uitvoeren, worden de doorlooptijden lang. Een andere regio heeft grondig geanalyseerd op de voorraad en planning: een te grote voorraad zaken betekent dat er lang vooruit wordt gepland. Daardoor lopen de doorlooptijden op. Eenmalig wegwerken van voorraad kan dit probleem oplossen. In dit deelproject wordt onderzocht welke aanpakken goed werken, bijdragen aan verbetering van de doorlooptijden en ook in andere regio's kunnen worden toegepast. Leertafels kunnen hier ook nuttig voor zijn. Tijdens een leertafelsessie met politie, parket en rechtbank worden oude zaken geanalyseerd om te onderzoeken wat beter kon met oog op de doorlooptijd. Deze methode kan vanuit dit plan gefaciliteerd worden. Ten slotte is het belangrijk dat elke regio anders is, een andere cultuur kent, andere knelpunten heeft en andere mensen kent. Uiteindelijk moet het in de regio gebeuren. Dit kan alleen als aangesloten wordt bij de regio zelf. Het is daarom goed als in elke regio

bezien wordt wat er nodig is aan de hand van de maatregelen uit dit landelijke plan. Dat kan betekenen dat er niet veel nodig is, maar kan ook betekenen dat er lokaal een plan wordt opgesteld met knelpunten, oorzaken en maatregelen. Er is een afhankelijkheid met de inrichting van ZSM (Zo Snel, Slim, Selectief, Simpel, Samen en Samenlevingsgericht Mogelijk).

Concrete maatregelen

- Elke regio inventariseert naar aanleiding van het Actieplan welke maatregelen wel en niet in de regio worden geïmplementeerd, afhankelijk van de lokale knelpunten en de benodigde maatregelen (bijv. onder leiding van de ketencoördinator).
- Onderzoeken welke taken er nu niet parallel worden uitgevoerd en wat je dus tegelijkertijd zou kunnen doen. Bijv. door een procesplaat van de hele huidige keten te maken waarin je de processen van de verschillende ketenpartners naast elkaar zet zodat duidelijk wordt welke zaken onnodig wachten, dubbel worden gedaan of worden gedaan die niet nodig zijn.
- Gebruik van best practices van ketencoördinatoren.
- Onderzoeken wat de winst/impact is van deze veranderingen.
- Best practices delen met andere regio's.
- Regio's uitvragen die met de leertafel aan de slag kunnen in relatie met ketencoördinatoren.
- Uitvoeren van interviewsessies bij regio's.

Beoogd resultaat

In elke regio een op maat gesneden aanpak die het beste is van de werkwijzen uit alle regio's met gebruik van de landelijke resultaten uit deelprojecten.

Plan van aanpak

Ketencoördinatoren en vertegenwoordigers van ketenpartners zorgen in samenwerking met de Directie Strafrechtketen (DSK) voor de verbinding tussen landelijk en lokaal.

Wat te doen?

Plan leertafel ligt op de plank bij DSK. Presenteren in een sessie van ketenexpertgroep en daarna implementeren in regio's door DSK/ketencoördinatoren. Daarnaast houden van interviewsessies.

3.2.3 Deelproject planningsproblematiek en zittingsprikker

De hoeveelheid planregels en veranderingen van ketenpartijen, waaronder de advocatuur, maakt het snel plannen van een MK-zaak door de verkeerstoren vaak lastig.

Daardoor kunnen zittingen soms niet of slecht gevuld worden en gaat zittingsruimte verloren. Daarom is het van belang dat JenV, het OM, rechtspraak en de advocatuur met elkaar in gesprek gaan om een oplossing te vinden voor de verhinderingenproblematiek. Een oplossing waarvan de verwachting is dat die kan bijdragen aan het soepeler plannen van MKJ-zaken is de zittingsprikker. Via een datumprikker-achtige tool, die is ontwikkeld door de Rechtspraak maar nog niet wordt gebruikt (bij jeugdstrafrecht), kunnen alle procespartijen makkelijker bereikt en gepland worden. Deze tool zou getest moeten worden in enkele regio's. Daarna kan besloten worden of deze tool bijdraagt aan het doel en ook in de andere gerechten gebruikt kan worden.

Concrete maatregelen

- Zittingsprikker (tool van de Rechtspraak) in een pilot bij twee gerechten testen in het strafrecht.
- Landelijk overleg met ketenpartners en jeugd- en slachtofferadvocatuur over dit probleem.
- Onderzoeken of in het planprotocol een passage over jeugdstrafzaken opgenomen moet worden (daarin staat een regeling voor verhinderingen advocatuur).
- Afspraken vastleggen in het convenant over het organiseren van meer jeugdzittingen om de flexibiliteit in de planning te vergroten.
- Voordat een zaak naar zitting gaat, overleggen met een raadsman over de insteek (zaaksgericht werken).

Beoogd resultaat

De zittingsprikker uitgetest in twee regio's en een advies voor implementatie/invoering.

Plan van aanpak

Deelproject starten met zittingsprikker en pilotregio's.

Trekker

Projectleider DSK?

In samenwerking met

Raad voor de rechtspraak en hoofden van de Verkeerstoren.

Samenloop met

Aanpak convenanten, zie paragraaf 3.4.

3.2.4 Overige maatregelen 'Proces & Werkwijze'

Naast voorgaande deelprojecten is er nog een aantal losse maatregelen geselecteerd dat impact heeft op het verbeteren van het proces en/of de werkwijze en dus op de doorlooptijden. Zo is de politie gestart met een intern project waarin ze vertragers en best practices per eenheid ophalen (huidige projectleider: Dorine Krebber). Dit verdient daarna wel opvolging.

Concrete maatregelen

- Verdieping in onderzoeksdossiers en daarna ervoor zorgen dat opgehaalde resultaten daadwerkelijk besproken worden inclusief concrete acties voor andere eenheden/regio's.
- Speciale aandacht voor de koppelvlakken in de ketensamenwerking.
- Bij de regio's een analyse van zaken die een goede doorlooptijd hadden en zaken die heel langzaam gingen (zie ook: leertafel)
- Aandacht voor lokale implementatie.

Beoogd resultaat

Een aanpak bij de politie die processen verbetert en daardoor de doorlooptijden verkort.

Aanpak

De politie werkt deze acties uit en vertaalt deze naar een concrete implementatie. De DSK kan eventueel ondersteuning bieden. Over de voortgang rapporteert de politie terug aan het programma.

Verder is ook veelvuldig genoemd dat snelrecht in het jeugdstrafrecht gewenst is vanwege het feit dat daar snel een straf volgt op het plegen van het delict. Maar het kan – evenals in het reguliere strafrecht – ook een oplossing zijn om doorlooptijden te verbeteren (een zaak wordt dan immers binnen 30 dagen afgedaan). Hierbij is het belangrijk dat strafrechtelijk onderzoek blijft voldoen aan alle zorgvuldigheidsvereisten. In Den Haag is geëxperimenteerd met het snelrecht. Andere regio's hebben interesse om in hun regio ook snelrecht in te voeren in jeugdstrafrechtzaken. Vooralsnog is overigens de impact en potentie van het verbeteren van doorlooptijden nog niet bekend.

Er is een werkgroep snelrecht actief (bestaande uit deelnemers van OM, Rechtspraak en Raad voor de Kinderbescherming). Deze werkgroep onderzoekt wat nodig en mogelijk is.⁴ Vanuit dit plan kan gemonitord worden hoe deze verkenning verloopt. Suggesties voor de werkgroep zijn:

Concrete maatregelen

- Helder formuleren van criteria voor welke zaken zich lenen voor afdoening via het snelrecht.
- Mislukte OM strafbeschikkingen kunnen misschien direct op een snelrechtzitting worden geplaatst.
- Opstellen lokale analyses van hoeveel er nu instromen volgens deze criteria.
- Als het aantal zaken te laag is, dan via een selectievere aanpak bekijken of de instroom van dit soort zaken verhoogd kan worden.
- Beschrijven ketenbreed werkproces snelrecht met verantwoordelijken en deadlines.
- Landelijk of lokaal monitoren van het aantal snelrechtzaken en waar nodig bijsturen.

Aanpak

Monitoren hoe de aanpak vanuit de werkgroep loopt en eventueel de verbinding leggen met de ketencoördinatoren.

Ten slotte wordt erop gewezen dat bij het uitvallen van een zaak niet altijd direct een andere jeugdzaak op een zitting gepland kan worden. Namelijk, binnen acht weken kan geen rapport meer worden opgeleverd. Daarom zouden er soms meer mogelijkheden gewenst zijn om toch een andere jeugdzaak op zitting te krijgen zodat er geen zittingsverlies optreedt. Daarover is overleg nodig met de Raad voor de Kinderbescherming⁵. Ook heeft een snelrechtzaak een kortere termijn nodig dan in het geval van een gewone zaak. Andersom worden afspraken over leverbetrouwbaar werken niet altijd nageleefd door de ketenpartners. Landelijk is het daarom goed om het gesprek te faciliteren tussen vertegenwoordigers van de regio's en de Raad voor de Kinderbescherming.

Concrete maatregelen

⁴ Het standpunt vanuit de Raad voor de Kinderbescherming hierbij is dat de bestaande werkgroep het voortouw moet nemen en houden, en indien wenselijk bij het Actieplan op de lijn komt of aansluit. Bij de bestaande werkgroep zitten de inhoudelijke experts al aan tafel. Die expertise daar laten. Bij aanpak: de al bestaande werkgroep heeft het voortouw en daar kan dit Actieplan dan later op aansluiten.

⁵ Overigens wijst de Raad voor de Kinderbescherming er daarbij op dat het niet wenselijk is dat er een voorraad onderzoeken op de stapel ligt omdat deze na 6 maanden niet meer geldig zijn en er risico ontstaat van een verouderd onderzoek.

- Zet een vertegenwoordiger van OM, Raad voor de Kinderbescherming en ketencoördinatoren bij elkaar om met elkaar in kaart te brengen wat de exacte problemen en gewenste oplossingen zijn.
- Regionaal overleg tussen OM/Rechtspraak en de Raad voor de Kinderbescherming om met elkaar hierin tot goede afspraken te komen die voor alle partijen werken.
- Onderzoek of het mogelijk is om verkort te rapporteren voor snelrechtzittingen.
- Een 'out of the box'-suggestie is om te onderzoeken of het bijvoorbeeld mogelijk is om vliegende brigades in te stellen voor rapportages, die bij knelpunten kunnen helpen.

Beoogd resultaat

Inzicht in elkaars belangen en consensus over het bereiken van het gezamenlijke doel: goede rapporten en workflow, en optimale zittingsvulling in jeugdzaken.

Aanpak

Een verkennende sessie plannen om problemen helder te krijgen en oplossingen met elkaar te zoeken.

Trekker

Directie Strafrechtketen

Partners

OM, ZM, RvdK, ketencoördinatoren.

3.3 Ketensamenwerking

3.3.1 Deelproject monitoring

Het knelpunt is dat er te weinig keteninzicht/ketencommunicatie is op voorraden en doorlooptijden waardoor ontwikkelingen in de ene organisatie niet bekend zijn in (een) andere organisatie(s). Verder wordt er soms projectmatig of in batches gewerkt zonder dat ketenpartijen elkaar informeren, waardoor niet tijdig geanticipeerd kan worden op pieken en dalen. Dit alles zorgt ervoor dat voorraden groter worden en doorlooptijden oplopen. Er zijn verschillende maatregelen nodig om dit probleem aan te pakken. Landelijk dient het CBJ actief te sturen en acteren op de doorlooptijden op basis van de monitor doorlooptijden jeugd. Sturen op voorraden is hierbij op termijn mogelijk ook wenselijk. Daarvoor is het noodzakelijk dat er ook normen komen op voorraden.⁶ Ook is het wenselijk dat Halt wordt opgenomen in de monitor. Lokaal moet het gebruik van de regionale ketenmonitor worden gestimuleerd. Een randvoorwaarde hiervoor is het inrichten van regionale overleggen waarin de uitkomsten van de monitor worden besproken. Ook zijn er in registratiesystemen wel mogelijkheden voor registratie van zaken in het "grijze gebied" (op koppelvlakken tussen organisaties) maar zijn er nog geen uniforme registratievoorschriften om dit te registreren.

Concrete maatregelen

➤ Landelijk:

- ☐ Monitor doorlooptijden jeugd twee keer per jaar op standaardagenda van het CBJ.
- ☐ Verkennen of uitbreiding van de monitor met voorraden, in- en uitstroom wenselijk en noodzakelijk is voor sturing en daarmee verbetering van de doorlooptijden.
- ☐ Indien gewenst: vaststellen ambitieuze, maar realistische voorraadnormen. Het lijkt logisch om hiervoor een onafhankelijke partij in te schakelen.
- ☐ Bestuurlijk akkoord op normen CBJ/BKB.
- ☐ Landelijk bekijken van voorraadontwikkeling en regio's met hoge voorraad laten helpen door regio's met lage voorraad.
- ☐ Analyseer waar grijs gebied tussen politie en OM, en tussen OM en ZM uit bestaat (in nauw overleg met werkgroep OM-ZM).
- ☐ Onderzoek welke stappen er in de grijze vlakken zitten en wie verantwoordelijk is voor welke stap. Pas zo nodig registratiesystemen aan om tussenliggende momenten te registreren om meer inzicht te krijgen in welke trajecten in het proces problematisch zijn. Bij de politie is dit niet mogelijk!
- ☐ Stel registratievoorschriften op voor uniforme registratie.
- ☐ Ga op basis van het verkregen inzicht aan de slag met concrete (nader vast te stellen) verbetermaatregelen.
- ☐ Als de monitor wordt uitgebreid moet daar capaciteit voor komen en is het noodzakelijk om dataleveringsovereenkomsten af te sluiten.

⁶ Een norm is overigens ook wel weer een potentieel afbreukrisico.

➤ Lokaal:

- ☐ Indien niet aanwezig: implementeer samen met de ketencoördinatoren een structuur van een regionaal ketenoverleg jeugd op tactisch en operationeel niveau.
- ☐ Agendeer op deze overleggen de regionale jeugdmonitor (format DSK).
- ☐ Zorg ervoor dat die regionale jeugdmonitor landelijk gevuld wordt.
- ☐ Laat elke regio een concreet plan maken hoe ze de voorraad gaan wegwerken in een bepaalde periode, wat daarvoor nodig is en landelijk op voortgang monitoren.

Beoogd resultaat

Goede analyses van vertragingen in doorlooptijden op basis van doorontwikkelde lokale en landelijke monitors. En handelingsperspectief en sturing op basis van de cijfers.

Plan van aanpak

Deelproject monitoring.

Trekker

Projectleider DSK.

Partners

DGSenB, DSK'er (data-analist), 1 vertegenwoordiger ketencoördinatoren, politie, OM, ZM, GI's (lokaal).

Wat te doen?

Doorontwikkeling landelijke monitor en regionale monitor; analyse grijze vlakken uit laten voeren door data-analisten; wat betreft registratievoorschriften: afstemmen met ZM/OM (wie doet wat?) (ketencoördinatoren en hoofden van de Verkeerstorens aanhaken).

3.3.2 Deelproject jeugdexpertise bij een triagemoment aan de voorkant

Om de ongebreidelde instroom van zaken te beteugelen en te stroomlijnen is het belangrijk dat in de instroomfase van een zaak in het strafproces een tafel wordt georganiseerd. In dit overleg worden de jeugdstrafzaken besproken met de betrokken partijen en de benodigde jeugdexpertise.⁷ In verschillende regio's is hiermee aan de slag gegaan om te komen tot een nieuwe vorm en opzet. Dit heeft soms ook gezorgd voor een gunstige ontwikkeling in de voorraad jeugdzaken. Onderzocht moet worden of het zinvol

⁷ De RvdK kan zich vinden in de genoemde maatregelen maar de aanpak hangt samen met het Collegebesluit modernisering ZSM van 19 mei jongstleden. M.b.t. ZSM is er een bestuurlijk ZSM-beraad en daar ligt het voortouw om te kijken hoe ZSM anders ingericht gaat worden met behoud van jeugdexpertise. De RvdK en JeugdOM trekken hier samen in op. Het gaat nu te ver om pilots landelijk uit te rollen; daarvoor is eerst een bestuurlijk akkoord vanuit het ZSM Beraad nodig. De RvdK is aangesloten bij het ZSM Beraad en wacht eerst daar de besluitvorming af voordat we deelnemen aan andere werkgroepen over dit onderwerp.

is om deze werkwijze in alle regio's in te voeren. Hier is moet rekening gehouden worden met een aanpalend initiatief van het OM en de Raad voor de Kinderbescherming. Mede naar aanleiding van het RSJ-advies en het Inspectierapport wordt dit onderwerp ook besproken aan de beleidstafel bij JenV. Daarnaast is er een Collegebesluit om ZSM te moderniseren. In de uitvoering moet hier rekening mee worden gehouden.

Concrete maatregelen

- Elke organisatie dient jeugdexpertise te hebben bij de behandeling/beoordeling van jeugdstrafzaken; opleiding, aandachthouders alle organisaties.
- Richtlijnen/kaders opstellen voor expertise van deelnemers aan deze tafel(s).
- Opleiden van ketenpartners.
- Aparte tafel voor jeugd.
- Bij deze tafel moet ook het triageproces plaatsvinden. Kan volstaan worden met een buitengerechtelijke afdoening? Maatwerk leveren.

Beoogd resultaat

Best practice voor triagemoment aan de voorkant die in alle regio's toegepast kan worden.

Plan van aanpak

Bekijk of we kunnen komen tot een best practice op basis van bestaande door keten-coördinatoren ontwikkelde aanpakken die voor meerdere regio's behulpzaam is.

Trekker

Projectleider DSK.

Partners

Projectgroep: ketencoördinatoren, ervaringsdeskundige regio (GI's mogelijk).

3.4 Capaciteit & prioritering

Er zijn veel openstaande vacatures in de keten waardoor er vaak minder capaciteit is dan begroot en verwacht. Dit doet zich voor bij sommige GI's, forensische jeugdzorg, politie, Raad voor de Kinderbescherming, NIFP en Rechtspraak. De capaciteitsproblemen vragen aandacht en actie van JenV en het BKB. Het hebben van voldoende capaciteit is een randvoorwaarde voor het welslagen van het plan. Paragraaf 4.7 gaat hier verder op in.

Maatregel: t.a.v. de rechtspraak geldt dat blijvende aandacht en prioritering voor jeugd ervoor kan zorgen dat achterstanden worden ingelopen op deze zaakstromen.

Dit kan wel ten koste gaat van andere zaakstromen.

Concrete maatregelen

- Prioritering van jeugd in de convenanten. De ketencoördinatoren spelen hier nu een rol bij in de regio's, en de Raad voor de rechtspraak stuurt hierop richting de gerechten via de aanschrijvingsbrief.
- Aandacht hiervoor vragen via zowel Raad voor de rechtspraak, ketencoördinatoren, LOVS en OM. Daar moet ook de politie bij betrokken worden, en gecoördineerd worden vanuit een landelijke aanpak.
- De Raad voor de Rechtspraak en het College bewaken dat alle convenanten voor 2027 en 2028 voldoende zittingen bevatten om oude voorraden weg te werken (het OM verkrijgt en geeft inzicht in de daadwerkelijke voorraad).
- Afspreken welke route wordt gevolgd als er meer zittingen nodig zijn voor jeugdstrafzaken (overleg OM-ZM).
- Ontwikkelen van een cijfermatig rekenmodel voor het bepalen van de benodigde capaciteit (instroom, aandeel jeugd, dagvaardingspercentage, aandeel MKj/KiR, gemiddelde in- en output, etc.).
- Organiseren van zittingen om oude voorraad weg te werken.
- Spoedlijn (niet altijd *first in, first out*): criteria voor deze zaken opstellen.

Beoogd resultaat

In alle regio's convenanten waarin jeugdzittingen voldoende prioriteit hebben.

Aanpak

Convenanten: aanpak bedenken waardoor in alle regio's jeugd op de voorgrond komt in convenanten.

Trekker

Directie Strafrechtsketen.

Wat te doen?

DSK enkele bijeenkomsten laten organiseren waarmee een aanpak wordt bedacht; checken bij alle ketenpartners of alle middelen worden gebruikt om dit onder de aandacht te krijgen van gerechten en parketten.

Pro Justitia (PJ)-rapportages hebben vaak een lange aanvraagtijd en/of komen te laat.

Concrete maatregelen

- Gebruikmaken van PRIO-lijst voor jeugdzaken binnen het NIFP. Zaken die lastig te matchen zijn aan een PJ-rapporteur worden op de landelijke PRIO-lijst jeugd gezet om een match te bespoedigen (en daarmee de start van de PJ Rapportage).
- Moeten Pro Justitia-rapporteurs altijd afreizen naar een zitting? Is hier meer digitaal maatwerk mogelijk?

Beoogd resultaat

Minder wachttijd voor Pro Justitia-rapportages.

Aanpak

Afstemmen met OM en ZM voor digitaal maatwerk in vertegenwoordiging ter zitting.

3.5 Cultuur & Leiderschap

3.5.1 Deelproject Cultuur & Leiderschap

Veel onderwerpen die hiervoor zijn genoemd, hebben een cultuuraspect. Hoe veranderen we gedrag van professionals? Waarom zouden we het anders doen? Helpen daar enkele maatregelen bij, of is een cultuuromslag(je) nodig? Naast deze algemene culturele knelpunten zijn er ook nog specifiek voor de strafrechtketen geldende knelpunten. Zoals:

- Sturen op bedrijfsvoering/voorraad/doorlooptijden zit niet overal goed in de organisatiecultuur en structuur van de verschillende ketenorganisaties.
- Bij de terecht aandacht voor kwaliteit is er bij professionals soms een onderwaardering voor snelheid.
- Keten is onvoldoende wendbaar en flexibel in het geval van een veranderend zaaksanbod. Ketenpartners spreken elkaar onvoldoende en als ze elkaar spreken staan ze onvoldoende open voor elkaars problemen.

Wat kunnen we daaraan doen? Het lijkt noodzakelijk dat er een werkgroep komt die aan de slag gaat met maatregelen om cultuurpatronen te doorbreken. Dat zit deels in de instrumentele maatregelen op proces en werkwijze, maar ook is een aanpak gewenst die zich rekenschap geeft van culturele patronen en deze weet te doorbreken of er op de juiste wijze mee om weet te gaan.

Handreikingen daarvoor zijn:

- In elke regio structureel ketenoverleg op strategisch niveau organiseren om een ketenbrede visie te ontwikkelen.
- Organiseren van trainingen voor MT's op wijze van sturing op zaken en doorlooptijden.⁸

⁸ RvdK ziet hier geen ketenaanpak.

- In elke regio een onafhankelijke aanjager jeugd die partners gaat verbinden, inzetten.
- Benoemen van vaste aanspreekpunten bij elke ketenpartner op elk niveau voor jeugd.
- Inrichten van proces van analyse en duiding van data en ontwikkelen van deze competenties bij zittende mensen.
- Binnen de rechtbank kijken of zaken op een snellere manier gepland/behandeld kunnen worden.

Beoogd resultaat

Cultuurverandering bij organisaties. Hiertoe cultuurhulpmiddelen organiseren bij het implementeren van nieuwe werkwijzen zodat organisaties de werkwijzen gaan omarmen.

Aanpak

Inrichten van een projectgroep. Mogelijk ook per organisatie.

3.5.2 Communicatie

Het probleem zoals dat door ketenpartners is geformuleerd is dat de communicatie vaak niet afgestemd is qua inhoud, toon en taal. Goed verwachtingenmanagement en transparante communicatie dragen bij aan een betere beleving door actoren van het strafproces en helpen te versnellen. Deze algemene formulering valt in verschillende delen uiteen. Het gaat om:

- Communicatie met de buitenwereld → de ketenpartners moeten daarin met één mond gaan spreken;
- Communicatie richting jeugdigen, slachtoffers (brieven, uitnodigingen, enz.). Ook genoemd in het RSJ-advies en daar onderdeel van de acties;
- Communicatie tussen ketenpartners en met professionals → wat is hierin nodig? Dit gaat ook over de communicatie over het Actieplan en daarmee de implementatie van het plan.

In een communicatiewerkgroep moet geïnventariseerd worden welke initiatieven er al lopen binnen de verschillende organisaties, wat er nodig is op alle drie deze terreinen en wat er vanuit het Actieplan daarop georganiseerd kan en moet worden.

Plan van aanpak

Inrichten communicatietafel, deelnemers communicatieadviseurs

4. Organisatie

4.1 Opdrachtgever

De opdrachtgever van het Actieplan versterken ketenaanpak jeugdstrafzaken is het Bestuurlijk Ketenberaad. Die heeft de prioriteit gesteld bij het verbeteren van de doorlooptijden in jeugdstrafzaken. Het BKB heeft het opdrachtgeverschap ten aanzien van het verbeteren van de doorlooptijden gedelegeerd aan het Coördinerend Ketenberaad, die het vervolgens heeft gedelegeerd aan het Coördinerend Beraad Jeugd (afstemming tussen voorzitters van beide overleggen).

4.2 Uitvoering

De opdracht wordt primair uitgevoerd door het ambtelijk voorbereidend overleg van het CBJ, dat voortaan de Ketenexpertgroep Jeugd heet. De leden daarvan zijn vertegenwoordigers op tactisch niveau vanuit in elk geval de politie, het Openbaar Ministerie, de Rechtspraak, de Raad voor de Kinderbescherming, DJI, het ministerie van Justitie en Veiligheid en GI's. De Ketenexpertgroep komt minimaal vier keer per jaar bijeen. Als bij de uitvoering van het Actieplan op de koppelvlakken andere organisaties nadrukkelijk "geraakt" worden (bv. executieketen), dan maken deze ook onderdeel uit van de uitvoering van dit plan en zijn deel van deze expertgroep. Onder de ketenexpertgroep hangen deelprojectgroepen waarvan vertegenwoordigers uit de organisaties op operationeel/tactisch niveau deel uitmaken.

4.3 Rol directie Strafrechtketen

De Directie Strafrechtketen (DSK) faciliteert de Ketenexpertgroep Jeugd. De adviseur Jeugd van DSK is de voorzitter van de expertgroep en de programmamanager van het Actieplan Jeugd. DSK faciliteert ook eventueel het benodigde projectmanagement ten behoeve van de deelprojectgroepen. Daarnaast verzorgt DSK als facilitator in afstemming met de ketenpartners twee keer per jaar een voortgangsrapportage over de acties uit dit plan van aanpak, ten behoeve van de expertgroep en het CBJ (en eventueel het BKB).

4.4 Duurzame monitoring van in-, door- en uitstroom, doorlooptijden en voorraden jeugd

De professionele streefnormen jeugd vormen het uitgangspunt voor de monitoring. De monitor doorlooptijden jeugd wordt tweemaal per jaar een vast agendapunt bij de Ketenexpertgroep en aansluitend bij het CBJ. Nadere analyses rond doorlooptijden en/of het ketenproces kunnen op verzoek van de Ketenexpertgroep worden uitgevoerd door het deelprojectgroep monitoring. Zo worden bijvoorbeeld desgewenst de doorlooptijden van specifieke zaakstromen in kaart gebracht, nader geanalyseerd en van duiding voorzien. De monitor doorlooptijden jeugd wordt periodiek gemaakt door de afdeling ketenregie van DGSenB en de directie Jeugd, Familie en aanpak Criminaliteitsfenomenen, in nauwe samenwerking met het Ketendatateam van de strafrechtketen en DSK.

4.5 Periodieke verantwoording

De Ketenexpertgroep Jeugd legt minimaal tweemaal per jaar verantwoording af aan het CBJ over de voortgang van de gezamenlijke acties. Eenmaal per jaar wordt ook in het BKB verantwoording afgelegd. De ketenpartners rapporteren over de individuele aanpak in eigen lijn.

4.6. Samenhang met andere trajecten

Naast dit Actieplan zijn er andere trajecten die bijdragen aan verkorten van de doorlooptijden van jeugdstrafzaken, actuele knelpunten bij ketenorganisaties oplossen of bijdragen aan betere bejegening van slachtoffers.

Traject	Betrokken partijen	Bijzonderheden
Aanpak achterstand voorraden OM/ZM in meerjarenperspectief	OM/ZM	
Werkgroep snelrecht jeugd	OM/ZM/RvdK	
Ketencoördinatoren: regionale aanpakken	Regionale strafrechtketen	
OM-ZM-plan op koppelvlak	OM en ZM	
Programma Jeugd op het Juiste Pad Noord-Holland	Jeugdstrafrechtketen	
RSJ-rapport buitenstrafrechtelijke afdoening	RSJ, JenV, politie, OM, Halt, RvdK, 3RO	
Modernisering ZSM	OM, RvdK, 3RO	

4.6.1 Regionale aanpak door ketencoördinatoren

In verschillende regio's is er al een regionale opdracht/aanpak van de jeugddoorlooptijden onder coördinatie van een ketencoördinator. Dit betreft de regio's:

- Amsterdam
- Den Haag
- Limburg
- Midden-Nederland
- Noord-Holland (een lokaal jeugdprogramma)
- Oost-Nederland
- Rotterdam
- Zeeland-West-Brabant

Bezien moet worden of de andere regio's kunnen aanhaken.

4.7 Randvoorwaarden

Bij de uitwerking van de maatregelen moeten de randvoorwaarden ook goed in kaart worden gebracht. De ketenpartners benoemen vaak dat er openstaande vacatures zijn waardoor er vaak minder capaciteit is dan begroot en verwacht. Dit doet zich voor bij sommige GI's, NIFP, forensische jeugdzorg, politie, Raad voor de Kinderbescherming en de Rechtspraak. Structureel ontbreekt het aan voldoende aanbod jeugdhulp in het strafrechtelijk kader. De capaciteitsproblemen vragen aandacht en actie van *alle betrokken ketenpartners, maar ook van JenV en het BKB*. Het hebben van voldoende capaciteit is een randvoorwaarde voor het welslagen van het plan.

Concreet betekent dit:

- meer behandelplekken voor jeugdige daders; verhoging/verbetering vergoedingen NIFP; meer geld voor ketenorganisaties.
- intensivering van de aanpak van recidive;
- Beperken hoeveelheid beleids- en wetgevingsinitiatieven voor de strafrechtketen;

Ketenpartners moeten in de uitvoering van het plan het capaciteitsprobleem met elkaar analyseren en concreet maken, met een duidelijk doel en een duidelijke afbakening. En dat vervolgens bespreken met CBJ, BKB en JenV.

5. Planning

De looptijd van dit Actieplan en daarmee samenhangende gremia is vooralsnog gesteld tot en met 31 december 2028. Eind 2028 wordt de balans opgemaakt over de resultaten van het Actieplan en wordt beslist of de werkwijze moet worden voortgezet.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de acties binnen de Actielijnen en de beoogde looptijd dan wel planning. Deze planning zal bij uitvoering van het Actieplan verder gedetailleerd worden richting BKB.

Actie	Categorie	Beoogde doorlooptijd
Akkoord op Actieplan, start uitvoering	Bestuurlijk	16 juni 2026
Inrichting en bemensing deelprojecten	Uitvoerend	17 juni-17 juli 2026
Werving projectleiders	Uitvoerend	17 juni - 31 augustus 2026
Start deelprojecten		1 september 2026
Decharge Actieplan	Bestuurlijk	CBJ/BKB eind 2028

6. Financiering

Om de gezamenlijke ambities uit het Actieplan te verwezenlijken, is ketencoördinatie vanuit DSK nodig. Deze initiële projectbegroting (gerekend van 1 juli 2026 t/m 31 december 2028) leidt tot de volgende posten, die vanuit Ketenbudget BKB en budget DSK worden gefinancierd:

Post	2026	2027	2028
Ketencoördinatie Actieplan	p.m.	p.m.	p.m.
Deelprojectleider(s)	50.000	150.000	150.000
Communicatieadvies/strategie	10.000	p.m.	p.m.
Overige projectkosten (vergaderlocatie/catering, etc.)	5.000	10.000	10.000
Inhuur externe expertise	p.m.	p.m.	p.m.
Jeugdcongres	-	€40.000	€40.000
Totaal	€65.000	€200.000	€200.000

7. Risico's

Hieronder kunnen de risico's worden benoemd.

Bijlage 1. Addendum prioritering en fasering 2026 (initiatiefase en start uitvoering)

Per deelproject wordt er een plan van aanpak met planning opgeleverd. Streefdatum is om deze gereed te hebben voor akkoord van ketenpartners in oktober. Voor de draagkracht van de organisaties in de strafrechtketen is het van belang dat niet alle deelprojecten en/of maatregelen tegelijkertijd starten. Dat zou te veel tijd kosten van landelijke beleidsmedewerkers bij de ketenorganisaties. Overigens zijn de deelprojecten gespreid over verschillende categorieën medewerkers. Bij sommige deelprojecten ligt een belangrijke rol bij beleidsmedewerkers, terwijl bij andere deelprojecten juist de inzet van andere medewerkers nodig is, zoals “Monitoring” (vooral data-analisten), “Zittingsprikker” (lokale pilots) en “Lokale aanpak” (ketencoördinatoren).

De Ketenexpertgroep heeft een prioritering aangebracht op de maatregelen (en knelpunten). Deze prioritering is voor deze planning gebruikt. In grote lijnen betekent dit dat in de eerste fase van het Actieplan nog niet wordt gestart met de deelprojecten/maatregelen die zeer laag zijn geprioriteerd. Concreet: we starten nog niet met een communicatieplan en het “Cultuur-deelproject”. Met “snelrecht” wordt niet gestart omdat dit elders is belegd. Onderstaande planning is niet in beton gegoten. In oktober bespreken we de stand van zaken van de planning en waar nodig zal deze worden aangescherpt. Eind 2026 wordt de planning voor 2027 en 2028 opgeleverd.

Monitoring (9)

- Dit deelproject is als hoogste geprioriteerd. In juli-augustus stelt DSK een conceptplan van aanpak op in samenspraak met data-analisten. In september en oktober wordt een bijeenkomst met data-analisten belegd om dit gezamenlijk te bespreken. In oktober wordt een plan van aanpak opgeleverd.

Capaciteit (convenanten) (9)

- Deze maatregel scoort hoog. Tegelijkertijd kan dit pas verwerkt worden in de convenanten die in 2027 gesloten moeten worden (sluiting van convenanten voor 2027 heeft al plaatsgevonden). In november stelt DSK daarom in samenspraak met ketencoördinatoren en landelijk beleidsadviseurs van de ketenorganisaties van OM en ZM een aanpak op, om ervoor te zorgen dat jeugd geprioriteerd wordt in de convenanten.

De-escalatieladder (8)

- DSK maakt in juli/augustus een conceptplan in overleg met organisaties en belegt in september een eerste bijeenkomst met de landelijke beleidsmedewerkers van de strafrechtketenpartners. In oktober wordt een plan van aanpak opgeleverd.

Leverbetrouwbaar werken in de keten (6)

- Dit is hoog geprioriteerd, het betreft een losse maatregel. Toch starten we dit onderdeel iets later, om gelegenheid te geven aan de andere deelprojecten om eerst te starten (monitoring en de-escalatieladder). We beleggen een bijeenkomst

in oktober (om het probleem helder te krijgen) en in november om het af te hechten. Beleidsadviseurs OM, RvdK, DSK en ketencoördinatoren.

Jeugdexpertise bij een triagemoment aan de voorkant (5)

- Om dit verder uit te werken moet in beeld komen wat een goede oplossing en een best practice is. Eén bijeenkomst in september met ketencoördinatoren en landelijke beleidsadviseurs. Daarna gaat de projectleider met deze input aan de slag. Op basis van interviews met alle regio's werkt de projectleider een aanpak uit die voldoende draagvlak heeft bij meerdere regio's, en geïmplementeerd kan worden waar deze meerwaarde biedt.

Lokale aanpak (4,5)

- DSK start in juli/augustus/september met een conceptplan en interviewt daarvoor ketencoördinatoren. Dit conceptplan kan met de ketencoördinatoren in een eerste sessie in september worden besproken. Er kan ook gewacht worden tot andere deelprojecten een plan van aanpak hebben opgeleverd.

Planningsproblematiek en zittingsprikker (4)

- Na goedkeuring van het plan kan projectleider DSK aan de slag om te inventariseren wat beschikbaarheid is van de datum/zittingsprikker en welke regio's interesse hebben om deel te nemen. Daarna met de regio aan de slag.

Pro Justitia-rapportages (4)

- Beleidsmedewerkers NIFP en DSK beleggen één sessie in september om te inventariseren wat nodig en mogelijk is (mogelijk aanhaken OM om de huidige afspraken tegen het licht te houden en een ketencoördinator in een regio waar het vastloopt).

Communicatie (1) en deelproject Cultuur & leiderschap (3) worden uitgesteld vanwege lage prioriteit. Snelrecht (9) is elders belegd en het project politie is intern en levert zelf resultaten op.

Grafische weergave prioritering en fasering 2026 (initiatiefase en start uitvoering):

